Anul II Nr. 14

4 pagini 3 Lei

REDACȚIA
ȘI
ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI
Str. Popa Petre No. 42 Etaj II
Telefon 2.33.55

ÎNVIEREA

SĂPTĂMÂNAL DE POLITICĂ ȘI CULTURĂ ROMÂNEASCĂ

DUMINICĂ 19 IANUARIE 1941

DIRECTOR
TOMA VLĂDESCU

ABONAMENTE
Pentru particulari 150 lei pe an
Pentru instituții 2000 lei pe an

Inscris la Tribunalul Ilfov Registrul periodicelor sub Nr. 83/940

STATUL ADEVĂRULUI ȘI OMUL ADEVĂRAT

—Nu-l mințim pe Dumnezeu!—

de TOMA VLĂDESCU

Privesc lung pagina asta albă unde scriu acum primele cuvinte dintr'un articol pe care demult îl vreau la tipar — aș zice articolul marei dificultăți: „Statul adevărului și omul adevărat..."! Mă uit puțin și la tot timpul ăsta care a trecut, pe care l-am lăsat în urmă, încercând par'că să nădăjduesc un ecou mai prietenos, mai apropiat, un răspuns mai liber și pur al zilei de azi. Dar de când scriem, sau mai bine zis de când scriem *în țara asta*, care în trecut fie spus a mers mai mult rău decât bine, noi aproape numai subt cenzură am scris și condeiul ăsta a simțit tot timpul îndărătul lui apăsarea permanentă a unei umbre tiranice și colosale care din anonimatul ei trebuia totuși să ne comande scrisul. Dece? Dece toate aceste regimuri de până azi au crezut ele că trebuiau să bănuiască patriotismul sau dragostea noastră de adevăr? Sau dece au crezut ele că noi am fi avut neapărat nevoe de această colaborare prea ascunsă, prea obscură, prea anonimă și care de cele mai multe ori n'ar fi putut să ne ofere nicio rațiune valabilă în atâta monstruos oficiu pe care-l făcea! Stau, încerc să judec și îmi este destul de greu să pricep... Doar nu am trăit totdeauna în circumstanțele excepționale de azi! Au fost și alte timpuri în care lămuririle noastre—care ar fi fost atâta de necesare!—s'ar fi putut face fără prea multe riscuri, și chiar la lumina zilei. Toată lumea ar fi avut să profite. Și poate că nici nu s'ar fi ajuns tocmai aici, la limita atâta de gravă la care ne găsim ajunși — și poate să astăzi ar fi fost mai bine chiar de atâția din satrapii noștri de până mai ieri.

Gândiți-vă puțin la oamenii ăștia cari și-au făcut pur și simplut de cap, gândiți-vă că în locul atâtor goale aclamații și aprobări pe cari singuri și le tipăreau la gazetă prin oamenii lor plătiți, ar mai fi ascultat și alt sunet de clopot care poate ar fi adus ceva din rezonanța însăși a țării, din glasul ei atât de puțin auzit. Dar tocmai de acest adevăr au fugit ei,—și cauzele acestui rău, vom încerca noi să le pricepem aici...

Un Stat al lui Caragiale...

Nu știu dece, — mă doare s'o spun — dar a existat la noi în ultimul timp, în ultimele două decenii mai ales, o cumplită neîncredere, un stupid zâmbet de dispreț care părea să nege tot ce aș vrea să numesc realitatea însăși, valoarea ideilor. Nu știu dece? Dar poate știu puțin... Procesul „culturii" — al creșterii noastre — poate încă nu s'a desăvârșit: nu suntem încă țara unei culturi împlinite. Deaceea pentru noi „lucrurile" au de cele mai multe ori numai forme și sensuri pur materiale. Și numai așa se poate pricepe dece pătura noastră conducătoare, de atât timp, a rămas să creadă că Statul de pildă ar fi numai ministerele și Poliția,... și mai ales Poliția desigur!

Dacă încercai să le vorbești acestor oameni de lucruri care firește că nu se oferă atât de imediat și nici nu se pot cunoaște atât de palpabil să zicem, ei te priveau cu ochi grei de osânză, iar capul lor peremptoriu, rezemat de o cervice groasă, părea de obicei, cu un zâmbet larg, să te azvârle dincolo de vieață chiar, dincolo de real: „d-ta faci teorii dom'le......!" Și cuvântul descalifica pur și simplu, îți interzicea să trăești,... te făcea neinteresant, ca un obiect, într'o vieață pe care n'o pricepeai!

Dacă arătai astfel anume realități subiacente, ascunse poate — nu mai puțin determinante totuș! — riscai să nu mai fii decât un palid iluzionist rătăcit inutil prin vieață..., și cu care vieața n'avea ce face!

Dacă vreai să spui că toate lucrurile astea în care trăim n'au numai un sens izolat și întâmplător, că în definitiv totul se ține, într'o Ordine care trece dincolo de noi, care ne depășește și ne comandă, dacă vreai să arăți astfel că răspunderile de pildă există ca un fruct închis în chiar actul pe care-l faci, în desfășurarea lui necesară, — omul nostru cu ceafa lui groasă continua să zâmbească: ce fleacuri îi îndrugi tu acolo! El iată că trăește — sau mai precis trăia! — fără să se mai gândească la asta....

Și dece-i vorbeai lui de „libertăți", de pildă? Ce sunt astea? Echilibrul Statului... Autoritate, dar și libertăți — sau mai precis prin această autoritate chiar să se apere libertățile.... Câte complicații! Și omul nostru se gândia imediat, se gândia fericit.., la „POLIȚIE", — această minunată invenție... care simplifică Statul!

Ah, Conul Leonida — pe care atât de mulți îl pricep! — cât ar fi de util să l studiem, să-l cunoaștem! Pretind că este o perlă cum nu mai cunosc în nicio literatură. De ani de zile „Conu Leonida" este, subt atâtea măști, subt atâtea aspecte, subt atâtea figuri, atitudini și poze, este totuș invariabilul om de stat al bietei Românii în care trăim.... Și care a plătit atât de scump mizeria de a nu-și fi găsit alți guvernanți — fiindcă asta am plătit noi până azi în toate dezastrele pe care le știm.

Acest Armand Călinescu de pildă, oricât de priceput putea sa ne pară, oricât de solemn și abil, nu era totuș decât un Conu' Leonida *— de data asta însă firește cu o nuanță particulară de sinistru și dobitoc. Cel dintâi nu era decât amuzant. Statul nu mai încasa impozite, dar continua să plătească salarii, și chiar pensii, și chiar toate astea, „o leafă bună" „la toți într'o egalitate" fiindcă — ce treabă are! — „d'aia este el Stat"... La fel Armand... El credea că un ordin ajunge, la Radio — d'aia era el Guvern! — pentru ca nimeni în țara asta să nu mai cugete, să nu mai respire, să nu mai miște chiar... să nu-l pedepsească și să nu-l ucidă firește! Se dăduse un „ordin", și statul lui Conu' Leonida, chiar dacă se chema Armand —... cum putea să se cheme și Guță! — nu mai avea grije... Dar ați văzut!*

Armand a plătit cu capul faptul de a fi fost „zevzeg"... Și criminal desigur! Faptul de a fi ținut în mână un atât de vast aparat, din care nu cunoștea nicio piesă totuș și nu izbutea să înțeleagă nimic.

Este un nume, sunt două? Aș putea să spun o mie! Exagerez poate —... o mie! — dar luați aproape pe toți primii noștri miniștri, sau chiar numai miniștri din atâtea regimuri de diverse formule pe care le-am cunoscut. Câteva excepții numai,, — trei,... cinci, șease sau șeapte, — nu cred că s'ar putea spune mai mult! Restul? Un trist sanatoriu în care se zbat cei mai calificați debili cerebrali, sau monstruoase figuri care la tâmpa lor ignoranță mai veneau să adauge uneori o sumbră ferocitate de hiene. Dela cel mai „bun" să zicem, până la cel mai „rău", — într'un fel sau în altul însă, toți n'au făcut decât să colaboreze cu viziunea conului Leonida, n'au făcut decât să... construiască acest Stat al lui Caragiale care firește că trebuia să se prăbușească într'o zi!

Răul nostru e de „cultură"...

Era unul cu mustăți, dacă vă amintiți, cu mustăți de vată și... foarte chel, om atâta de cumsecade și bun, încât i se zicea chiar **„Bon,bon"**, un cap fondant aproape de uluită candoare, — dar care ajungea să apară, ca să știi că el nu voia mai mult, decât... **„ca România să fie bine și tot Românul să prospere"**, firește! El voia sincer asta, și sunt convins! Și ar fi făcut totul, — să fie așa... Numai că nu știa cum să facă! Și atunci firește zâmbea, — zâmbea universal de bun... Dar dela acest cumsecade om, până la un Guță de pildă — alt tacâm, ăsta! — până la un Armand în sfârșit, am văzut, care adaugă lacoma lui ferocitate într'o „Putere" câștigată oricum, deosebirile nu sunt decât de nuanță, fiindcă ei toți comunică în Caragiale, acest artist unic, acest geniu al îndreptărilor noastre care a stropit cu cel mai just venin, cu cel mai amar desgust, tot putregaiul din om... Și desigur toată drama lui care nu se mai vindecă, un inepuizabil gol pentru totdeauna ireparabil

Dar la noi, golul acesta, e bine să constatăm că a fost mai adânc, mai mare poate decât oriunde aiurea, așa încât dezastrele n'au întârziat nici ele să se măsoare cu aceleași dimensiuni. Subt cerul atât de frumos subt care trăim, dar în Statul ăsta, în „Statul lui Caragiale", „buni" și „răi", așa cum am văzut, n'au făcut decât să se întreacă în a nu pricepe nimic... Cei cumsecade, pe care nu-i confundam cu ceilalți, erau animați de o largă bunăvoință desigur — și pe aceștia îi compătimim, mulțumindu-le, sau mai de grabă le mulțumim, ...compătimindu-i! Ce-o să le facem... Ce le-am mai putea face! Și mai ales cu ce sunt ei vinovați... Răul nostru e un rău de „CULTURA" fără îndoială — și el este probabil al tuturor. Nu ne-am format destul, n'am **„crescut"** — nu ne-am „copt", am vrea aproape să spunem — esențele noastre, corupte poate în atât vârtej de „influențe" streine, de infiltrări și de farsă, n'au ajuns probabil la acea PLENITUDINE care ne-ar fi redat nouă, întregi, care ar fi liberat sensurile noastre proprii, ne-ar fi dus la cunoașterea de noi, ne-ar fi redat în sfârșit rotundul nostru întreg. Ar fi să căutăm poate în tumultul istoriei noastre, — intrigi de curte, desbinări dintre frați, domnii de fanarioți — ca să găsim cauzele unei atât de încete, ale unei atâta de dificile împliniri... Un neam decrepit nu suntem, — nu putem fi — presupunând chiar că Taine ar fi avut dreptate în această curbă descendentă pe care o vedea. Dar noi abia am început — și destul de grăbit — să trăim: încă nu suntem sau nu am fost „gata"... Asta poate să fie adevărul!

Cei răi, pe cari-i știm, au adăugat la aceste organice deficiențe de neam, criminalele lor deformări — fără îndoială.

Dar toți la un loc, N'AU PRICEPUT — aceasta e drama pe care am trăit-o, pe care o trăim! Inchipuiți-vă că toți acești sângeroși satrapi ar fi avut o cât de palidă idee cd bine și rău, că ar fi fost, hai să zicem, cât de puțin „creștini", sau că ar fi ajuns la conștiința unei *Ordine*, oricum ar fi fost ea să se cheme, și ar fi știut astfel că actele noastre nu rămân suspendate în neant, nu rămân fără împlinirea lor firească și necesară care comportă atâta necunoscute aspecte ale desăvârșirii... Credeți că am mai fi putut să asistăm la spectacolele mizerabile prin care am trecut? Credeți că lucrul ar mai fi fost posibil?

„Puterea întunericului"

Dar nu, toți oamenii ăștia „nu pricepeau" — trăiau în această „putere a întunericului" pe care Tolstoi o vedea de atâtea noapte și crimă. Ei sunt acela cari îți zâmbeau superior, ei îți închideau gura, ei îți azvârleau în obraz „TEORIILE" de câte ori ai fi încercat să le spui un adevăr altul, — decât acela, atât de sărac... pe care-l „știau"! Dar până la sfârșit carnea lor desigur, ea însăși, a trebuit să plătească, să pătimească pentru atâta necredință și pentru atâta opacă vieață, numai de simțuri... Când ți-l aduci aminte, sau și astăzi când îți dai desgustul să-i mai privești, ei și toți cei care mai pot să lucreze la fel, sentimentul pe care-l obții e acela al unor barbari ignorând definitiv, total, lucrul pe care-l administrează și pe care își închipue numai că îl posedă, că-l „stăpânesc"... In realitate lucrul acesta îi domină pe ei! Resorturi ascunse, dar care s'ar fi putut cunoaște, apar deodată, la momentul lor necesar și precis, ca să răstoarne toată imaginara construcție atât de simplificată, în care ei trăiau atâta de orbi și pe care au putut s'o creadă reală!

Dece vin revoluțiile? Dece unele capete cad? Dece cad uneori atâta de multe — și câteodată chiar mai multe decât ar fi fost necesar să cadă! Dece... Vezi totuș atâtea creere inutile, atâția ochi învinși cari nu pricep și se miră... Dar lucrurile astea, toate, nu sunt întâmplătoare... Ele au cauze știute, sigure și care se pot cunoaște! Și ele mai ales se repetă, decâteori cauzele subzistă...

Aceasta este lecția pe care n'am știut-o, — dar aceasta e mai ales lecția pe care omul de Stat trebue s'o învețe bine, s'o pătrundă adânc,... dacă ține la vieața Statului pe care-l conduce dacă ține la vieața lui deopotrivă!

Dar oamenii noștri de cari am vorbit n'au crezut decât în „realități palpabile" cum aveau ei obiceiul să spună — cașicând nu am avea în fața noastră, tot timppul, acest permanent spectacol al Morții care atinge tocmai și numai lucrul ăsta, pe care-l vedem, material, lucrul ăsta atâta de pieritor... Cașicând, dacă nu se vede, dacă nu se atinge, dacă nu se pipăe Mișcarea noastră, care ne face vii, ea n'ar exista — ca să nu existe decât carnea de atâta pierzare, de atâta rost efemer, și trupul ăsta atâta de condamnat la prima întâmplare a vieței! Ei n'au știut, oamenii ăștia, n'au simțit, n'au bănuit măcar, dar nici n'au vrut să cunoască adevărul ascuns, SENSUL SPIRITUAL din totdeauna al lucrului pe care-l țineau sau pe care voia să-l țină, aura aceasta care pudrează totul cu adevărată vieață, acest spiritus qui hos regit arctus, cum spunea vechiul poet... „TEORII", ziceau ei, cu zâmbetul lor de dispreț! „Teoriile" astea s'au arătat totuși a fi singure vii — a fi singura vieață activă, reală, vieața care ne determină și care comandă. Aici ne-am găsit pedepsele și ne-am găsit judecățile, aici ni le vom găsi totdeauna, — dincolo de plăceri efemere și de triste bucurii care trec! — în înfricoșata împlinire întreagă a actelor în care trăim. De ele numai, avem să ne temem, — de adevărul lor irevocabil, de ireductibila lor prezență!

Dar avem, de atât timp, numai o lume de cârciumari! Unii chiar dacă își bănuiau injustiția, își închipuiau totuș că, poate, „se prinde"! Credeau probabil că ne putem strecura nevăzuți prin Ttimp, sau că ne putem furișa neobservați în Istorie... Credeau poate — mai știu și eu! — credeau desigur că, (prin atâtea evenimente...), izbutim să-l mințim și pe Dumnezeu... măcar „odată" cel puțin! (chiar dacă de mai multe ori, ar fi „greu"...)

Dar așa am trăit! Cu aceste triste, cu aceste barbare sensuri de vieață — am trăit în puterea întunericului, și în întunericul ăsta am căzut!

...Cată astăzi însă, din vieața asta să ne ridicăm. Să fim DREPȚI, să fim ADEVARAȚI! Ah, cuvinte de atâtea ori rostite — de câte ori am vrut să le mințim, numai pe noi ne-am mințit! Să le redăm astăzi vigoarea dintâi — să le auzim cu tunetul faustian care luminează Bolta, să le simțim în noi, —

Ihr Anblick gibt den Engeln
Stärke...

Să nu mai întoarcem capul! — întoarcerea noastră de cap nu ascunde și nu evită nimic! Să nu credem că suntem drepți numai fiindcă ne-o spunem... Nu ajunge și e foarte puțin! Dar mai ales să nu ne ascundem Adevărul: el va veni mai dârz să ne bată peste ochii noștri atâta de inutil închiși!

Semnul Generalului

De aceea când, deunăzi, prin aceste îngândurate sărbători am ascultat la Radio cuvântul Generalului Antonescu, eu am avut sentimentul mirat puțin că auzeam atunci glasul unui om admirabil și rar,... al unui om care vrea să vadă lumina.

Generalul-conducător nu este un tactician al frazei, și atunci când gândește, când vorbește, când scrie, e sigur că nu meditează efecte.... De aceea poate, în glasul care vibra la Radio, noi am putut să pricepem elocința unică a cuvântului neted și simplu, — ascultam aproape și par'că simțeam respirația întreagă a omului care de mult așteaptă să fie liber,... și să ne facă liberi pe toți. Tot duhul ăsta al unei culturi, al marei noastre împliniri pe care n'am avut-o, pe care încă nu știu dac'o avem, Generalul părea s'o trăiască acum — împotriva Statului lui Caragiale! — cu fiecare frază pe care-o striga, cu fiecare cuvânt rostit.. Era un om care primea să se confrunte cu sine, care nu se temea să-și privească în oglindă una din cele mai pure figuri... Omul care nu întorcea capul, care n'ar consimți să se ascundă și care mai ales, e sigur, a priceput că „Puterea" e altceva decât aceste somptuoase birouri, decât acești valeți supuși, decât funcționarii ăștia cari tremură și chiar decât atâtea ordine care se dau... Biete forme materiale, circumstanțe fără durată ale marelui lucru care ne covârșește!

...Dar e glasul interior, din fiecare dimineață și seară, care ne întreabă dacă e „bine" sau dacă e „rău", sunt actele astea care se împlinesc dincolo de măsura timpului nostru și sunt marile judecăți ale evenimentelor la care participi.. Ca și când ai fi în fața lui Dumnezeu, cu mâinile albe, tot timpul, să fii gata de judecată! Omul de stat acesta este — marele acord intim cu adevărurile care instituie puterile lui. Este conștiința că ***NU SE POATE TRIȘA****, că „tot" lucrul nostru, dar absolut tot, rămâne, și mai ales își face un drum necesar pe care noi nu mai suntem stăpâni... Dacă e „BINE", bine va fi,— dacă e „RĂU", atunci răul acesta ne revine, se întoarce la noi, ne cuprinde ca să nu-i mai putem scăpa... In zadar vom face astăzi să tacă protestările oamenilor, — ele rămân, ele cresc și vor face într'o zi uraganul pe care nimic nu-l reprimă... Și atunci „puterea" este mai mult un spectru de care nu mai scăpăm, care ne urmărește, ne ține și în fiecare clipă ne doare! Sunt marile ei răspunderi...*

Cu această conștiință a intactelor valori morale, cu semnul lor implacabil, și cu aceste răspunderi a vorbit Generalul deunăzi... Am auzit glasul unui om înfiorat de Destin,—un om care tremura, de albă lumină, lângă un Dumnezeu atâta de viu!

Cașicând ar fi simțit că anume circumstanțe puteau să-i umbrească figura, sau să-l facă să pară altfel decât așa cum se știe și este, oprimat, e sigur, de grele tăceri care nu mai puteau să continue, Generalul a cerut să vorbească,... a cerut să respire. Și s'a auzit atunci glasul acestui soldat al luminii, aruncând par'că o solară lucidre peste toate sărbătorile care veneau...

In pragul unui nou an „vă spun răspicat" a zis el, — vă spun „RASPICAT", rețineți cuvântul... Și care erau spusele lui?

— „Veștejesc orice ură, condamn orice răzbunare, mă despart de orice faptă de necinstire a vieței, onoarei și averii altuia...

Apoi:

— „Ceeace nu ți-a plăcut și nu-ți place ție, ceeace ar lovi pe părinții, frații sau surorile tale, nu face să fie săvârșit în contra altora..."

Dar nu spusese el oare tot atâta de răspicat, cu două sau trei zile înainte?

— Nu cred să fie printre voi, Români, unul singur care să creadă că Generalul Antonescu — hărțuit între salvarea Țării și drumurile în străinătate pentru asigurarea viitorului — ar fi putut împiedica o greșeală și n'a făcut-o..."

...ET ANIMAM MEAM SALVAVI!

Spre altă vieață...

Desigur, — dar nu este numai atât! Am reamintit aceste cuvinte, pe care foarte mulți le știm pe din afară astăzi fără îndoială și pe care aproape le-am dori gravate în toate piețile publice... Dar să nu credeți că noi ne-am gândit să vedem aici numai „toaleta" pe care un om știe că trebue să și-o facă în istorie, — nu, ar fi destul de puțin!

Este altceva însă... Este marea pedagogie care începe, în cele mai înalte rosturi ale unui neam care până astăzi s'a ignorat atâta de mult. Este această idee de bine și de rău care apare de data asta, ca o torță înaltă peste toate colțurile de întuneric, pândind par'că fiecare clipă din conștiința omului nostru de stat... Și deaceea cuvintele Generalului sunt pentru noi un mare îndreptar moral, chiar dincolo de toate îndemnurile precise pe care le-am auzit, și dincolo chiar de circumstanțele care le-au făcut necesare. Dar un îndreptar moral, pentru că ele aduc într'adevăr, cu o rară putere, valorile spiritului și sensurile culturii în viața publică dela noi — și aduc deopotrivă conștiința marilor desăvârșiri ale unor acte la care noi nu participăm de obicei decât atâta de mediocru și atâta de material! De data asta însă pricepem un adevăr întreg și o participare deplină... Spiritul este prezent, și dă un suflet bogat acestei opere întregi care ni se propune!

Sunt toate lucrurile astea de care am vorbit, și care, singure, ele, mai pot să ne aducă într'un plan luminos al vieței. Omul nu mai refuză „teoriile", — nu mai râde de ele! El a priceput dimpotrivă, el știe bine că ideile sunt acelea care conduc, — și atunci îl vedem tremurând aproape de respectul lor datorat, de ineluctabila lor prezență... Acestea sunt sensurile culturii — această obsedantă, această sacră idee de bine și de rău, acest sincer acord interior, acest adevăr din noi de care nu ne mai putem lipsi... O figură întreagă de data asta, a lumii, — în care a trebuit în sfârșit să pricepem că noi, cu toată „puterea", cu toate puterile noastre, suntem încă atât de puțin!

Și abea acum am făcut un salt, — saltul binefăcător, care ne lasă să trecem în sfârșit puțin dincolo de „Statul lui Caragiale"...

Un început!

Să fie marele început! Cu capul de pragul de sus, cum zice Românul, ne-am dat — și numai

(Continuare în pag. 4-a)

DOCUMENTARI

Ziua de naştere a căştii de oţel

[illegible]

O ţară „cine ştie unde în Africa"

— Pionerul colonial german Dr. Carl Peters —

In Praga a inceput societatea „Bavaria-Filmkunst", (Bavaria e-...) de filmi cu fotografiatul de a-telier pentru noul film Hans-Albers, care are de scop redarea vieţii şi destinului pionierului colonial Carl Peters. Rândurile de mai jos constituiesc o contribuţie preţioasă la descrierea înfăptuirii ale lui Carl Peters.

Englezii numesc întemeierea coloniei germane Africa de Est „una din romanţele continentului negru": un bărbat tânăr în etate de vreo 29 ani înalt şi svelt, cu ochi ageri şi vioi, un neastâmpărat spirit entuziast şi întreprinzător, călătoreşte în anul 1880 după terminarea studiilor sale filosofice şi istorice la Londra pentru a vizita pe unchiul său.

Unchiul său este bogat, duce casă mare, şi bărbatul vioi se acliminizează repede şi bine în societatea londoneză. Aici în acest oraş mondial bate un alt vânt, decât ori altundeva pe continent. Aici miroase a Far-West şi a Far-Est, a vanilie şi foi de Havan, a marinar. Aici are gândirea perspective mai largi, aici se face politică mondială mi... [illegible] Nici-o mirare, că tânărul a fost puternic influenţat de toate acestea şi după ce făcu cunoştinţa unui anumit Mister Stacy, care fără să se opintească de aclimatare îi propune întemeierea unei colonii, [illegible] Africa. El se gândi între altele la ţara Mapona în regiunea lui Sembesi, căci îşi zicea că acolo s'ar găsi cu siguranţă aur. [illegible]

Însă el nu uită, că e german. Cum se va vedea mai târziu el nu uită acest fapt şi îi rămase credincios acestuia o viaţă întreagă, cu toate ţepările nenumărate, desconsiderările de tot soiul şi cele mai necruţătoare pe care avea să le întâmpine. [illegible]

[illegible]

Steagul puşcăriaşilor

Un episod vesel ilustrează adâncul spirit de unire, care stăpâneşte poporul japonez. Se comunică din Osaka următoarele:

Colonelul Tadasochi Morioka, întorcându-se de pe frontul din China, a vizitat spitalul din Osaka, în care erau internaţi soldaţi răniţi din regimentul său. După aceea a vizitat familiile celor căzuţi şi în fine s'a dus şi la închisoarea din Imamya, unde a ţinut o cuvântare în faţa celor 140 de penitenciari, care ispăşeau diferite pedepse în acest „institut". Colonelul le-a mulţumit acestor puşcăriaşi pentru darul ce au făcut regimentului: un steag cu soarele japonez. Darul acesta, aşa a spus Colonelul, a însoţit regimentului în toate acţiunile. Colonelul a încheiat astfel: „Am participat la toate luptele din China centrală. Steagul pe care voi mi l-aţi dăruit, m'a scutit întotdeauna. Vreau să vă mulţumesc, dar nu numai atât, n'am venit numai să vă mulţumesc ci să-mi juraţi că în viitor veţi duce altfel de viaţă, pentru ca puterea voastră să fie pusă în slujba patriei".

Un avion italian pentuu sborul in Stratosferă

După cum comunică ziarele italiene, ofiţerul de aviaţie Mario Bernardi, câştigătorul cupei internaţionale de viteză pentru hidroaviane, a realizat acum un zbor în Stratosferă, cu un avion fără elice, obţinând medalia de aur. Inventatorul acestui avion este inginerul Secondo Campini, dela Uzinele Caproni. El ar lucra acum la o descoperire pentru a obţine viteze ce ar merge până la 5.000 kilometri pe oră. D. Mussolini arată un deosebit interes pentru acest nou avion. D-sa a avut chiar convorbiri cu Campini şi cu Bernardi.

Omul care a desgropat Salonta

Cunoscutul arheolog şi profesor la Universitatea din Viena, Rudolf Egger, a ţinut mai multe conferinţe în Capitală în cadrul Institutului de cultură german, cât şi la Universitatea din Bucureşti.

Timp de 6 decenii diferiţi arheologi au făcut săpături în bazinul Dunării la Viena, pentru a aduce la lumina zilei un oraş roman odinioară bastion împotriva neamurilor năvălitoare, în primul rând însă important centru comercial. Dela Carnuntum pornea faimoasa „Şosea de chihlimbar" spre nordul Germaniei şi Baltica. Prin faptul că era scaunul guvernatorului roman al Panoniei, Carnuntum avea şi o mare importanţă politică. Intre zidurile acestei cetăţi s'a întâlnit adesea împăraţii romani ai celor două imperii, de apus şi de răsărit, pentru a stabili destine comune. Cercetătorii n'au putut descoperi însă decât un lagăr legionar şi câteva vechi fortificaţii. Istoricul vienez, prof. Rudolf Egger, el însuşi austriac, a descoperit — cu ajutorul [illegible]

Profesorul Egger este [illegible] profesor de istoria romană [illegible] la Universitatea din Viena. [illegible]

[illegible]

MICROSCOPUL TIMPULUI

Un aparat, care inregistrează 1 milirn de imagini pe secundă

ESS. — *Aparatul cinematografic la un milion de imagini pe secundă. Acum câţiva ani, ni se părea încă o minune ultracinematograful, cu ajutorul căruia ni se prezenta în film foarte încetinite, cursele de obstacole, săriturile şi alte manifestaţii sportive.*

Inventatorii germani au prelucrat şi au îmbunătăţit acest principiu în aşa fel ca o secundă să dureze pe ecran 11 ore. Aceasta înseamnă că o mişcare, care se petrece în realitate într'o secundă, poate fi analizată cinematografic în aşa fel în cât pe ecranul de proecţie, tot ce s'a petrecut în această secundă, să se vadă într'un ritm rărit timp de 11 ore. Ne putem da seama uşor ce înseamnă această vrăjitorie cinematografică pentru ştiinţă şi pentru cercetări, dacă ne gândim ce mare importanţă are faptul de a putea urmări clipă cu clipă ceeace se petrece în cursul unui fenomen rapid, cum ar fi depildă sborul sau acţiunea glonţului.

Un aparat cinematografic obişnuit fotografiază 24 de imagini pe secundă, pentruca mişcarea să fie reprodusă pe ecran, cu aceiaşi iuţeală cu care s'a desfăşurat în realitate. Toate filmele, turnate în lumea întreagă se bazează pe acest principiu. Când se cinematografiază însă un glonte în sbor, sau căderea unei picături de apă, ritmul fotografierii trebue să fie sporit, deoarece cu cât se fotografiază mai multe imagini ale unei mişcări într'o secundă, cu atât mai încet va fi reprodusă această mişcare pe ecran. Toată lumea a fost uimită când s'a putut fabrica un aparat cinematografic, în stare să fotografieze 100.000 de imagini într'o secundă, iar acum ultimul succes al tehnicei moderne, aparatul de inregistrare cu obiective rotative permite să se ia 1 milion de imagini pe secundă. Este un record, pentru calificarea căruia nu mai găsim cuvinte. Această descoperire revoluţionară, face ca un glonte în sbor să apară pe ecran cu înfăţişarea unui melc ce se mişcă încet prin aer. O picătură de apă care se desprinde din robinet, pare că nu-şi mai atinge niciodată ţinta; un trăznet care nu durează decât o secundă, are nevoie de o zi întreagă ca să fie urmărit pe ecran. Un proectil care străbate o placă de blindaj are nevoie de mai puţin de o secundă. Dacă se înregistrează însă această scenă cu noul aparat cinematografic, secunda aceasta se dilată imens, şi pe ecranul de proecţie proectilul are nevoie de 11 ore ca să treacă prin blindaj. Acelaş lucru se petrece cu sborul unei rachete, a cărei explozie nu durează decât o fracţiune de secundă, dar care poate fi urmărită pe ecran mai multe ore. Ştiinţa are acum posibilitatea să urmărească în linişte chiar şi fenomenele care se desfăşoară cu o iuţeală vertiginoasă, o posibilitate, care va deschide domenii noui în balistică, în chimia organică şi în fabricarea unor noui materiale.

Note culturale

Filmele germane fac senzaţie la Paris

La Paris s'au deschis între timp 300 de cinematografe. Dacă acestea vor să ofere un program variat, se află într'o situaţie destul de dificilă, deoarece producţia franceză de filme s'a turnat, dela încheierea armistiţiului, decât unele reportaje şi jurnale cinematografice. De asemeni au dispărut filmele tendenţioase ale ultimilor ani, precum a dispărut şi predominaţia filmelor engleze şi americane. Francezii descoperă acum filmul german, pe care, din cauza influenţei conjuncturii politice, nu-l cunoşteau aproape deloc. Marii actori germani, Jannings, Krauss, George, Tillemann şi Riemann desfată actualmente publicul parizian. Deosebită senzaţie trezesc însă artistele de cinema. Brigitte Horney, de pildă, a entuziasmat pe cinefili prin filmul ei „Mâini eliberate", căci ecranul francez nu cunoaşte o singură stea care să-i fie egală. Până în prezent, pentru francezi tipul femeii germane era o „gretchen" naivă şi sentimentală. Cu atât mai mare le este acum surpriza.

Societatea aeronautică germană „Lufthansa" a transportat până în prezent 2 milioane de pasageri

Zilele acestea, „Lufthansa" sărbătoreşte 15 ani existenţă. Până în prezent, ea a transportat 1.9[illegible] de pasageri, parcurgându-se 150 milioane de km. [illegible]

TEATRUL OLANDEZ

[illegible]

Societatea radiofonică germană în timpul războiului

[illegible]

OCTAVIAN GOGA, în ultimile zile ale vieţii lui

de Arhitect MUCICHESCU-TUNARI

In numărul trecut al ziarului nostru, prietenul Toma Vlădescu a scris despre „marea amintire a lui Goga". Articolul acesta — scris, cum numai Toma Vlădescu poate scri — a fost pentru mine un duios moment de reculegere în fața memoriei marelui luptător. Intâlnindu-i „acele priviri încărcate de febre, în care amarguri veneau de departe"... am simțit peste sufletul meu apăsarea neiertătoare a unei mustrări: prea puțin s'a scris în coloanele acestei gazete despre imensul Goga. Dar mai ales, nimeni până acuma, n'a încercat să desvăluie lumii, marea dramă trăită de Octavian Goga, în scurtul interval de timp: dela prăbușirea guvernului abia închegat — acum 3 ani — până la moartea sa. Sunt aici câteva lucruri pe care lumea trebuie să le cunoască. Noi le vom scri, cândva, pe larg. Deocamdată, încercăm în acest spațiu restrâns să redăm în linii mari, acest scurt fragment de viață, trăit într'un neastâmpărat sbucium peste care stăruia chinul marei ofense de care a fost copleșit în clipa înlăturării dela guvern.

Dezolat și trist, în momentul părăsirii președinției de consiliu, marele înfrânt, striga din răsputeri: „Israel, ai învins".

Pentrucă, pe Octavian Goga, în clipa părăsirii puterii, nu l-a amărât faptul că pierdea un post de glorie și de confort.

După cum spusese în discursul său, rostit în noaptea de Anul nou, era „cel mai chinuit om din această țară". In adevăr, Goga venise să ia frânele țării sub cele mai ingrate auspicii. El trebuia să dea țării:

1) Pace internă, în clipa în care țara era fărâmițată în vre'o 29 de partide.

2) Reparațiuni morale și materiale în legătură cu chestiunea jidovească ce devenise mai acută ca oricând. Lovind în jidani însă, însemna să lovească împotriva camarilei interne, precum și a unei bune părți din Europa, care se găsea atunci sub dictatura iudaică.

3) Orientare externă, corespunzătoare tendinței interne, cerea o apropiere din ce în ce mai pronunțată spre Germania, fără ca această orientare să nesocotească total „Geneva", ale cărei acțiuni erau încă bine cotate pe piața mondială. Afară de aceasta, o lichidare totală a legăturilor cu „Geneva".

4) Și în sfârșit, i se cerea lui Goga, să oprească pe orice cale, acțiunea din ce în ce mai vie, a partidului „Totul pentru țară".

In loc să facă aceasta, Octavian Goga a chemat la el pe reprezentanții Mișcării legionare, cu cari a încercat o apropiere. Această acțiune a iritat peste măsură forurile înalte.

Așa dar, cam acesta era „infernul" în care, Octavian Goga, scobora, la începutul anului 1398, din olimpul marilor lui idealuri, cu ochii săi mari, albaștri, privind în nesfârșitul zării spre o Românie nouă, curată, deparazitată. Intre el, însă, și între viziunile îndepărtate se interpunea opaca rezistență iudaică, de aici și de pretutindeni.

Iar atuncia când Goga a vroit să sfarme capetele „hidrei", a privit în jurul său spre a-și aduna tovarășii de luptă.

Dar, în afară de A. C. Cuza a cărui acțiune în acea guvernare n'a fost decât simbolică —, Goga n'a găsit în jurul său decât pe actualul conducător al Statului, atuncia ministru de războI și pe Gheorghe Cuza precum și pe alți câțiva care dețineau portofolii de mică importanță. Iar, ca o complectare a tragediei în care se afla, el a descoperit în umbră rânjetul trădării „chiorului" ce avea să-și ridice mai târziu, peste mormântul lui Goga ficțiunea ridicolei „renașteri". Incordarea de atunci, a primului guvern antisemit, a fost eroică.

„Cel mai chinuit om din lume", și-a mistuit trupul și toată ființa sa spre a duce Țara spre lumina ce începuse a se înfiripa. El a fost izgonit după treptele templului înainte de a-și fi terminat rugăciunea.

Octavian Goga a plecat dela guvern nu senin cum a vroit să pară. El era încruntat și turburat de cea mai aprigă revoltă „Mă doare bucuria jidanilor, nu tristețea mea" spunea el mai târziu.

Cu nervii răscoliți, cu sănătatea devastată, leul rănit, s'a refugiat undeva departe, spre a-și îngriji durerile fizice și sufletești. Trecând peste prescripțiunile medicilor s'a reîntors în țară, mai repede decât trebuia. Il chema aci, dorul de luptă. L-am primit la gară într'un număr covârșitor. Era o protestare mută împotriva fără de legii înfăptuite.

Imi aduc aminte, că din mulțimea aceea s'a desprins cineva, care înainta semeț prin masa ce se desfăcea în două. Era: generalul Ion Antonescu. Deși rămăsese în guvernul care a succedat pe Octavian Goga, totuș, a ținut să asiste, ostentativ, la primirea „proscrisului", care revenea în Țară. S'au apropiat unul de altul și s'au îmbrățișat. Era simbolul unei vechi prietenii, bazată pe o încredere reciprocă. Această îmbrățișare — poate ultima — a fost acoperită de cei prezenți cu urale nesfârșite...

OCTAVIAN GOGA

Peste câteva zile, ne-am dus să-l vedem pe Octavian Goga. Ne-a primit (eram câțiva reprezentanți ai tineretului) cu brațul ridicat și cu privirea înfiptă în fundul sufletului nostru.

„Sunt mâhnit de cele întâmplate în lipsa mea", a început Octavian Goga.

„Constituția aceasta este o monstruozitate. Dar ceeace mă mâhnește și mai mult este că, deși am dat câtorva prieteni cuvântul de ordine ca să se încerce o acțiune de protestare împotriva ei, totuș nu s'a făcut nimic. Constituția a fost votată fără de nici un fel de reacțiune din partea Țării".

„Prietenii" la care făcea aluzie Goga, îi cunoaștem. Cum era să reacționeze împotriva Constituției, când, peste puțină vreme, ei aveau să se plece lui Armand Călinescu.

Apoi, Goga, a continuat:

„Ca să vedeți cât de serioasă este această „Constituție" vă voi divulga un fapt care, pe cât este de vesel, pe atâta de tragic.

Iată-l: am vorbit eri cu Patriarhul Miron la telefon, cerându-i oarecari explicațiuni asupra „noui! ordine" instalată. Printre altele i-am spus: Păi bine Prea Sfinție, în vremurile acestea de sângeroase învrăjbiri, asta ne mai lipsea: o Constituție care să dea drepturi politice femeii? Și știți ce mi-a răspuns, Patriarhul Miron, primul ministru de atunci, care a investit cu semnătura sa, Constituția Țării? Iacă să vedeți: „Apoi frate Goga, eu acum aud pentru prima dată, despre această chestiune. Să știi că gluma asta numai Vaida-Voevod a făcut-o".

Și Octavian Goga, încleștându-și pumnii, cu fața crispată, cu glasul de tunet, ne-a spus:

„Vra să zică pentru aceasta am fost înlăturat eu, pentrucă anumiți domni, de sus, să facă glume peste rănile sângerânde ale Țării. Ei bine nu! Le voi dovedi eu că nu le va mai merge multă vreme această farsă".

Și Octavian Goga, s'a apropiat de noi, ne-a prins mâinile în mâna lui și ne-a cerut să-i prezentăm în cel mai scurt timp un plan de reorganizare al tineretului.

„M'am săturat de aceste epave, care mă țin de pulpana hainei ani de zile pentrucă atuncia când sunt la putere să-mi sară în cârcă".

Și Goga s'a apropia de noi, în acele clipe, mai mult ca oricând. L-am privit deaproape și mi s'a părut că văd în cutele feții lui toată suferința și toată umilința neamului. Ne-a strâns mâna și am plecat.

După câteva zile, eram iarăși la el, cu planul de luptă. După o scurtă examinare a studiului nostru, Goga și-a exprimat în câteva cuvinte gândul care îl rodea:

„Vreau, fraților, să organizez prin voi, o mie de tineri curajoși și hotăriți. Atuncia când îmi veți spune că sunteți gata, voi da semnalul de luptă. Voi ieși cu voi în stradă și vom izbi șandramaua în plin. Mă arde dorul unor mișcări ca acelea pe care le făceam sub Unguri. De o fi să merg la temniță voi merge din nou. Prin voi, simt că-mi retrăesc tinerețea sbuciumată de altădată...

Goga era transfigurat. Ochii îi stăteau ficși în orbite ca două lumini albastre. Fața, în care vremea dăltuise atâtea urme, sta nemișcată, ca de piatră. Pumnul său strâns lovea cu îndârjire în lemnul biuroului.

Și glasul acela, în care căldura se armoniza perfect cu tunetele revoltei, ne răsuna în urechi ca chemarea aspră a trâmbițelor de aramă.

Ambianața politică, în care Octavian Goga, fusese constrâns să evolueze, făcuse din marele luptător, un om de stat, în care abilitatea și flexiunea, și-au găsit — poate — uneori, adăpost. Repetăm: poate. Ceeace știm precis este faptul că în dosul acelei aparențe înșelătoare, a sălășluit întotdeauna torentul zăgăzuit al șivoaielor de munte, gata să se reverse, atunci când, vre-un obstacol le-ar împiedeca scurgerea.

In Februarie 1938, conspirația iudaică și masonică din întreaga Europă, a interpus în calea lui Goga, criminala piedică a ofensei și a umilinței.

Când ne-a chemat, pentru ultima oară și ne-a vorbit, am descoperit în el, sângele de luptător, pasiunea pentru jertfă.

Ne-am despărțit de Octavian Goga, în acel sfârșit de iarnă, hotăriți de a-i prepara armata de care el avea nevoie.

A plecat în Ardeal, unde s'a petrecut în curând marea dramă.

Octavian Goga, nu s'a mai întors în mijlocul nostru decât cu brațele împietrite pe piept, acoperit de florile durerii și ale sfâșietoarelor regrete.

...Imi aduc amitne că în noaptea când făceam de veghe la capul lui, în aula Ateneului, cineva din familie m'a rugat să-i prind între mâini un crucifix. In clipa când l-am atins, am avut impresia că îmi prinde mâinile într'ale lui și mi le strânge așa cum mi le-a strâns, atuncea când l-am văzut pentru ultima odată.

Buzele lipite cu o dungă vânătă parcă au început să se mişte. Iar, printre florile încremenite de durere, parcă am auzit în acea înfiorătoare noapte:

„Imi trebuie o mie de tineri hotăriți și curagioși, pentru ca să ies cu voi în stradă"...

POLEMICI DE Actualitate

Un boer supărat

Un confrate, director și proprietar al unei gazete săptămânale, care în orele libere se ocupă cu teatru, a scris de curând un articol copios, prin care se ridică vehement împotriva „boerimei" noastre, pe care o socotește ca fiind autoarea tuturor oprimărilor împotriva țărănimei.

Prin intervenția de față nu vrem să discutăm nici tema socialistă pe care o etalează amicul nostru și nici să luăm apărarea „boerilor" cu cari noi n'avem nici un contact.

Intervenția noastră privește numai pasagiul unde preopinentul, plin de el, — ca de obicei — ne face următoarea destăinuire:

„Ca descendent al unei familii boerești"... etc.

Nu vroim să facem efortul de a căuta în fresca marilor noștri boeri, chipul simpaticului nostru prieten.

Avem însă pentru el un sfat prietenesc: Mai multă modestie, domnule „profesor", căci altfel devii ridicol.

Și pentrucă veni vorba de „beizon" voi povesti cititorilor o întâmplare, care aduce foarte mult cu „boeria" în chestiune.

Vroind să cumpăr ceva, am intrat în prăvălia unui jidan, deși fusesem asigurat la telefon, că firma este strict românească.

Descoperind printre funcționarii firmei un profil care nu părea să fie deloc arian, am făcut observațiunea cuvenită, precizând chiar că nu cumpăr dela firme jidănești. Atuncia, jidanul, a încercat să mă convingă că el este un bun român și că chiar are oarecari legături cu eroul Walter Mărăcineanu.

„Unchiul meu" a început să peroreze jidanul, „este colonelul Brociner, care a comandat unitatea în care a luptat Walter Mărăcineanu. Deci eu sunt un bun român".

Am plecat și l-am lăsat pe jidan să creadă mai departe în legăturile lui de „rudenie" cu Walter Mărăcineanu.

Pe lângă prietenul nostru „boer" nu putem trece cu aceeaș indiferență. Lipsa lui de modestie e prea stridentă și ne irită. Afară de aceasta s'ar părea, tocmai din cauza lipsei de modestie, că legăturile prietenului nostru cu acea „veche familie boerească" apar tot cam așa cum apare legătura jidanului cu Walter Mărăcineanu. Și aceasta ne-ar întrista.

Mihail Eminescu și Cultura Germană

Pentru a înțelege și explica complet apariția extraordinară a lui Eminescu în cea de a doua jumătate a secolului XIX când abia se înfiripase Statul român, trebue să cercetăm și să grupăm în jurul lui, toate influențele din literatura universală, dar mai ales pe cele venite din cultura germană, în care ecourile din lumea întreagă se întretăiau și pe cari Eminescu și le-a însușit.

Intr'adevăr, poezia lui Eminescu, care făcea parte dintr'o țară cu tradiție culturală latină, apare ca ceva surprinzător.

Ieșit din sfera de influență a civilizației franceze, deși spațial deplasat spre mediul germanic — cu total deosebite caracteristici — iar în timp situându-se în atmosfera ideilor lui Kant și Schopenhauer și prin intermediul lor, în ideile platoniciene, Eminescu este înaintea timpului său, în afara tendințelor culturale ale neamului său, de la care adună numai perlele neșlefuite ale graiului nostru românesc și strălucirile vii ale trecutului său vitejesc.

Pentru Eminescu, poarta spre Germania a fost Cernăuții. Poate dela București, ar fi luat și el drumul tot spre Paris.

La 17 ani declamă și traduce din Schiller, cunoaștea pe Goethe, Lenau, Heine, Keller și era orientat în toată literatura germană, la început prin ajutorul traducerilor, mai târziu direct prin opere în original.

Auditor al cursurilor de filosofie de la Viena încă din 1869, în special ale lui Robert Zimmermann, Sig. Barach-Rappaport, Theodor Vogt, iar pentru drept urmând cursurile lui Rudolf Ihering și H. Siegel, Eminescu găsește în Germania o atmosferă în care se răsfrângea o jumătate de veac de cercetare a trecutului în toate domeniile și în această epocă încolțește în el acea nostalgie și tendință de idealizare a trecutului, care durează dealungul întregei sale opere. (Gruparea romanticilor Görres, Brentano și Arnim din Heidelberg).

Setea lui de a cunoaște îl duce spre Schopenhauer, către care îl atrage elementul subiectiv din opera filosofului poet german. „Die Welt als Wille und Vorstellung" îl impresionează profund, tocmai prin potrivirea dintre sufletul lui și al filosofului german. Căci după Schopenhauer, caracteristica geniului stă în izbăvirea de cerințele practice ale vieții și poetul se înalță la contemplarea prototipurilor ideale. Iar despre Eminescu, Maiorescu spune că pentru el „orice coborâre la lumea convențională era o supărare și o nepotrivire firească".

Setea de absolut și nemărginire, comună tuturor romanticilor germani, voința — substratul oricărei existențe —, nevoia de eliberare din puterea efectelor prin negațiunea către acea ataraxie stoică greco-romană, sunt înrudirile lui Eminescu cu Schopenhauer. Tot prin aceasta ajunge el la înțelepciunea și literatura indică, în care „Tapas" al imnului creației din Rig-Veda, care însemnează „arșiță", se apropie ca sens de „dorul nemărginit" al poetului român. Alinarea provizorie din încetarea voinței de a trăi, obținută de Schopenhauer prin acea ataraxie stoică, este adoptată de Eminescu în „Glossa" și în finalul din „Luceafărul" iar eliberarea definitivă prin neagațiunea martirului și asceticului, o găsim în „Rugăciunea unui Dac".

Intre poetul român și filosoful german, este o adevărată afinitate electivă. Lumea — o clipă suspendată între trecut și viitor — temă schopenhaueriană, o regăsim adesea la Eminescu, dar mai ales în poezia „Cu mâine zilele-ți adaugi".

Iată în două strofe identitatea de gândirea a celor două genii:

Cu ieri viața ta o scazi

Cu mâine zilele-ți adaugi
[illegible] din Germania așteptă [illegible]
Și ai cu toate astea'n față
Deapururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
In astă lume a-l urma,
Precum când soarele apune
El și răsare undeva.

Structura statică a realității, care e baza ontologică a filosofiei lui Schopenhauer, îl apropie și de eleații și din conflictul lui fecundat de gândirea lor, apare, Glossa:

Vremea trece, vremea vine
Toate-s vechi și nouă toate
Ce e rău și ce e bine
Tu te'ntreabă și socoate.

Nu spera și nu ai teamă
Ce e val ca valul trece
De te'ndeamnă, de te chiamă
Tu rămâi la toate rece.

Sfera de idei a eticei lui Schopenhauer se înrudește deasemenea cu tendința lui Eminescu de a contempla trecutul propriu, considerându-l ca pe ceva străin, în afară de ființa lui, ca în „Melancolie". Și iată ce găsim la Schopenhauer: „Când ne gândim la miile de ani cari s'au scurs și la miile de oameni cari au trăit, ne putem întreba: cine au fost? ce au devenit? Dar n'avem decât să ne reamintim de propria viață, să evocăm scenele ei și să ne întrebăm ce au fost toate acestea? ce a rămas din ele? „Ceeace la Eminescu se traduce în versul următor din Scrisoarea I: „Și când propria ta viață, singur n'o știi pe de rost".

Una din caracteristicile eminesciene, este acea întrepătrundere a suferinței cu fericirea, acea suferință „dureros de dulce".

Ea nu este izolată, ci se apropie de literatura germană, în care Tieck spune în a sa „Zerbin", că „Fericirea este o durere mai profundă" iar în „Die Blumen", găsim aceiași vecinătate a durerii în iubire și în năzuința către moarte:

Das ist Ihrer höchste Freude
In Geliebten sich verschären
Sich im Tode zu verklaeren
Zu vergehen im süssen Leide

La Novalis găsim aceiaș „süsser Schauer", „süsses Weh, acel süsse Sehnsucht" care corespunde cu „Wehmut" al lui Hölderlin, ceeace ar fi la Eminescu „dorul nemărginit".

Schopenhauer a fost mai presus de ei toți, tovarășul de viață al lui Eminescu, nesecat izvor de inspirație cu concepția sa despre structura tripartită a lumii, pe care a adoptat-o și Eminescu.

Om, Stea, Dumnezeu.

Dacă ne referim la celălalt mare filosof german — Kant —, Eminescu a găsit în apriorismul acestuia o liberare a spiritului de contingențele universului concret, o religie a ideilor veșnice, o îndreptățire teoretică a visului pur poetic.

Timpul și spațiul — ca forme ale simțului intern — deschid pentru Eminescu porțile visului dincolo de concret. El însuși traducător al Criticei rațiunii pure, în „Sărmanul Dionis" Eminescu redă literar, în cadru și colorit romantic, teoria kantiană a idealității timpului și spațiului, după cum în „Cezara" găsim ideile lui Schopenhauer despre metafizica amorului întrupat în Cezara, iar negarea totală a voinței în Euthanasius.

Despre Kant, el spune: „Este ciudat, când cineva a pătruns odată pe Kant, când a pus pe aceiaș punct de vedere atât de înstreinat acestei lumi și voințelor ei efemere, mintea nu mai e decât o fereastră prin care intră soarele unei lumini noui și pătrunde până în inimă".

Iată cum peste teoria cunoștinței formulată de Kant s'a suprapus interpretarea lui Schopenhauer asupra caracterului vizionar al lumii în „Lumea ca voință și reprezentare" și cum această bază ideologică a servit lui Eminescu la clădirea operei sale, peste care a căzut în faldurii bogate nestăpânita lui fantezie poetică.

Poetul român are frecvente contingențe cu toți romanticii germani, așa cum de pildă „Mortua est" se apropie de „An der Bahre der Geliebten" a lui Lenau și de „Lenore" a lui Bürger.

Schelling l-a influențat prin teoria lui că arta e chemată să dea formă nemărginitului, „nemărginitul întruchipat în mărginit". Prin motivul aspirației către mângâierile mamei, se apropie de Lenau în a sa „Der Seelenkranke".

Despre „Schöne Scene" a lui Schiller, Eminescu a scris un studiu „Cultură și știință" în care cere să rămâi slujitor credincios părții celei mai bune din sufletul tău.

Apropierea dintre „Geniu pustiu" și „Ritter vom Geist" a lui Gutzkow și de „Die Epigonen" a lui Karl Immermann, de la care se pare că a luat și titlul cunoscutei sale poezii.

olreaiv.,; b; anrdlua aanrdlua auouo

Influența lui Hegel la care ideia e conținutul esențial al unei opere, iar manifestarea artistică e numai „das sinnliche Scheinen der Idee"; traducerile din Goethe, ca „Perfectibilitate" și „Dämon", apoi genialul său poem „Luceafărul" care are ca izvor destăinuit chiar de el, un basm românesc auzit de călătorul german R. Kunisch pe care l-a găsit în cartea acestuia „Bukarest und Stambul, Skizzen aus Ungarn Rumänien und Türkei", iată atâtea feluri în care cultura germană a putut influența pe Eminescu.

Mai ales în „Luceafărul", Eminescu a frământat cu seva sufletului autohton, tot șuvoiul culturii lumii, primit prin romantismul german al sfârșitului secolului al XIX. Din această topire la temperatura înaltă a geniului, a tot ceeace constituia la acea epocă culmea spiritualității germane, s'a născut întreaga sa operă.

Din toate cele ce se știu despre Eminescu în legătură cu Germania, se desprinde concluzia că prin literatura integral, așa cum n'au reușit cei ce au căutat în cultura latină a vremii, într'un crescut spiritual uriaș, cel mai [illegible] și filosofia germană, străină ca înmare poet român s'a putut realiza cundarea alenului lor.

Nicolae Paulescu

(1869—1931)

de GH. A. CUZA

Zilele onomastice nu sânt lăsate numai pentru desfătare și ospețe. Ele au un rost mai adânc, acela de a prăznui creștinește amintirea scumpilor dispăruți din cadrul lor festiv. Pomenirea morților e cu atât mai cucernică și vie cu cât le-a fost mai pilduitoare viața, căci, prin trecerea lumească, puțini lasă dâra osârdiei și jertfelor pentru aproapele.

Ziua Sf. Neculai a fost anul acesta prilejul unei pioase evocări a marilor vizionari naționaliști adormiți întru Domnul, profesorii dr. N. Paulescu și Nae Ionescu. In biserici s'au săvârșit parastase pentru luminoasa hodină a sufletului lor, iar „Cuvântul", oficiosul mișcării legionare, le-a închinat coloane de vibrantă aducere-aminte.

Nicolae Paulescu și Nae Ionescu. Două vieți deosebite, dar trăind acelaș destin. Acelaș zbucium pentru un ideal le-a înobilat pasul, acelaș neclintită credință le-a dat tăria caracterului, acelaș adevăr creștin slujit cu truda vieții lor i-a ridicat în rândul mucenicilor neamului.

Dacă Nae Ionescu este mai aproape de sufletul generației actuale, profesorul Paulescu va rămânea unul din ctitorii ei spirituali. Dela înălțimea unde l-a avântat splendida sa personalitate, el luminează ca un far călăuzitor peste capetele noastre.

Paulescu a fost mare atât cât poate fi mare totala dăruire de sine. El s'a dăruit științii, s'a dăruit neamului, s'a dăruit oriunde, — fără de gândul răsplătirilor pământești. S'a dăruit pentru dăruire, căci sânt faceri smulse din rărunchii unui popor și închinate numai Domnului Dumnezeu, atotștiutorul.

Paulescu nu s'a despărțit o clipă de linia eticei naționaliste creștine, punând-o la temelia lucrărilor de specialitate, cât și în cărțile sale de fiziologie filosofică; atât în cursurile sale universitare, cât și în predicile sale bisericești. Așa a pornit în lume necunoscutul fiu al unor negustori bucureșteni, așa a închis ochii savantul de reputație mondială.

Incă din vremea studiilor la Paris, ca elev al ilustrului Lancereaux, el a fost distins de maestru și camarazi, câștigând stima științii franceze pentru totala uitare de sine în studierea cazurilor ce i se prezentau, și pe care le analiza nu numai prin prizma râce a științii, dar și ca duhovnic al mizeriilor sufletești, căci pentru el ființa exista ca o plăzmuire vremelnică a lutului, în strădania ei spre nemurirea dumnezeiască.

Intors în țară, el ocupă în anul 1901 catedra de fiziologie dela Facultatea de Medicină din București, unde se devotează cu acelaș înfrigurare studiilor sale dragi. De aici nu uită o singură clipă pe maestrul iubit din Paris care, la rândul lui, nu l-a uitat, făcându-l colaborator la lucrarea fundamentală (Lancereaux et Paulesco, **Traité de Médecine**, Paris), ca un omagiu adus aleselor sale însușiri. Tot atunci desăvârșește investigațiile sale pentru combaterea diabetului și îi stabilește definitiv terapeutica prin insulina de dânsul descoperită în urma unor istovitoare și îndelungi studii de laborator. Iar, ca încununare a operei științifice, dă la iveală celebrul său **Traité de Physiologie Médicale**.

Dar Paulescu nu s'a mărginit la cercetările de specialitate. Pornind de acolo, el s'a avântat spre lumea din afară, abordând cele mai actuale probleme ale epocii. După cum științificește atacă și doboară conspirația savantlâcului iudaic din Franța și reduce la tăcere pe șeful ei, jidanul Widal, tot așa în țară el purcede lupta împotriva ateismului și materialismului, încuibate în universități. Le denunță drept creații iudeo-francmasonice, înfierează pe reprezentanții lor, profesorii dr. Leon și Voinov, și le răstoarnă punct cu punct postulatele în nenumărate scrieri, printre care strălucește lucrarea fundamentală **Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Francmasoneria**, apărută la 1913.

Lupta sa pentru cucerirea adevărului stabilește legătura firească dintre lumea cercetărilor savante și cealaltă lume, frământată, a politicii. El pășește în arena ei cu aceiaș fervență combativitate a apostolului, și descinde în singurul lagăr în ca-

(Confinuare în pag 4).

Administrative

I.— PENTRU ABONAȚII NOȘTRI

Ziarul nostru, reorganizându-și administrația, roagă pe abonații cari AU PLATIT abonamentul, dar NU AU PRIMIT ziarul, să ne comunice dacă aceasta continuă și cu numărul nostru de azi.

Pentru erorile de până azi cerem scuze abonaților noștri, asigurându-i că toate măsurile de îndreptare s'au luat. Paguba pe care ei o vor fi suportat în acest timp, cumpărând ziarul dela chioș, va fi fost astfel o contribuție suplimentară pentru ziarul acesta la care noi știm că ei țin... Mulțumirile noastre li se cuvin așa-dar cu atât mai mult.

•

Abonații în schimb cari PRIMESC ziarul, dar NU AU INTENȚIA SA ACHITE ABONAMENTUL, sunt rugați și dânșii să ne comunice aceasta, retrimițându-ne foaia la redacție. Ii asigurăm și pe aceștia că nu-i vom obliga să ne citească.

Cine totuș va continua să primească și numărul acesta, se consideră abonat — și va primi vizita încasatorului nostru (care va trebui să se legitimeze de altfel **cu semnătura direcției ziarului**).

II. — INCASARI, PUBLICITATE, ETC.

Nicio plată nu se poate face valabil ziarului Invierea **decât în mâna aceluia care va arăta împuternicirea directorului nostru, PRIN PROPRIE SEMNATURA, și pentru FIECARE CAZ IN PARTE.**

Cine s'ar prezenta ALTFEL să facă încasări, va trebui considerat în mare neregulă, avizându-se nu numai ziarul, dar și organele competente pentru a-i dezlega situația.

— Toți deținătorii de chitanțiere etc. ale ziarului nostru sunt rugați să treacă pe la Redacție, pentru a obține semnătura și stampilele necesare.

— Nimeni nu a fost și nu se poate considera în serviciul ziarului, dacă nu are pentru aceasta sau nu a avut semnătura Direcției.

FAPTE ȘI COMENTARII

VIATA LA PARIS

ASPECTE DIN VIAȚA DE TOATE ZILELE A „ORAȘULUI LUMINA" AFLAT SUB OCUPAȚIA GERMANA

Ora cinci dimineaţa — ora germană. Aceasta înseamnă ora patru pentru zona neocupată. In timpul normal, iarna, după meridianul Parisului, înseamnă numai ora trei.

Parisienii se scoală imediat. Evident nu toţi. Sunt unii privilegiaţi care-şi prelungesc somnul până la ora 9 — aceasta corespunde cu ora 7 din timpurile bune trecute.

Cafeaua nu este prea rea. Acum se pun înăuntru coji de cocos. Şi după acea te deprinzi cu orice.

De exemplu, încălzitorul cu gaz este slab. Societatea a redus consumaţia la două treimi şi dacă vă consumaţi partea ce vi se cuvine, vi se închide robinetul. Casele se umplu de zgomotul ghetelor cu tălpi de lemn.

Odată cu lipsa pielii şi cu venirea frigului, bocancii ţărăneşti sunt la modă.

Fetele tinere preferă gheata naţională: partea de deasupra din celuloză şi talpa din lame de lemn articulate.

Pe Rue de la Paix te poţi crede într'un oraş din Asia. Pe trotoare cadenţează paşii monotori: clop... clop... clop...

In fața măcelăriei

Vântul rece al iernii galopează prin străzi. Prima adunare a zilei se ţine în faţa măcelăriei. In faţa porţii lumea este adunată. Totuşi nu se deschide decât deabia la ora şapte şi jumătate.

Lumea poate sosi din ce în ce mai curând, dar nu este niciodată necesar să fie cineva cel dintâiu.

— Pe cuvântul meu! Ar trebui să se culce aceşti camarazi.

Se aşează. Sunt ascultători. Toate clasele sunt amestecate şi fraternizează. Cei prevăzători au adus „thermos"-uri fierbinţi. Unii schimbă „reţete".

— Eu, aleg boabele de cafea. Fierb surogatul şi torn în cafeaua curată sirop de zahăr.

Chilipirgii, care vor să găsească un loc, sunt huiduiţi de lumea veselă. Sunt şi persoane care se prefac, demne să joace la cinema şi care „aici" simulează emoţia.

— Bătrânul meu tată are de mers departe. Mama mea trebue să se scoale noaptea şi va avea palpitaţii.

Câteodată inima poporului recunoaşte sinceritatea unei persoane nerăbdătoare:

— E adevărat, are doi grav bolnavi în casă.

Dincolo de grilaj apare măcelarul.

— Hei, ascultă! Grăbeşte-te! Avem o bolnavă.

Unul câte unul, clienţii pătrund în prăvălie.

In jurul sobei...

Cei mai mulţi n'au rămas niciodată atât de mult timp acasă.

Au căpătat din nou gustul căminului tocmai când acesta este lipsit de cărbuni. Dar oamenii au totdeauna spirit de contradicţie.

In casă lumea se aşează în jurul sobei. In sobă nu sunt cărbuni. Douăzeci şi cinci kilograme pe lună, pentru o persoană!

Pentru oamenii simpli, tichetul pentru Noembrie n'a fost onorat, de aceea au impresia, totdeauna puţin friguroasă, că trebue să facă economie.

— Ce vom avea în loc de cărbuni în luna Iunie? întreabă humoriştii.

Se evită astfel, pentru moment, capetele înfierbântate.

Intr'o casă un bon pentru 100 kg. de cărbune a fost lipit de o cratiţă.

Lumea se adună în jur. Scot vestele. Principalul este să ai destulă imaginaţie.

Când focul se stinge, ei privesc la gazul aerian. Este important ca să nu se depăşească contigentarea impusă.

Menajera îşi ţine privirea aţintită la contor şi la maşina de gătit.

Cu toţii ar dori ca ea să fie saşie. O situaţie curioasă: Trebue să fii în acelaş timp pretutindeni.

Se prăjeşte un pui. A prăji un pui înseamnă un lucru rar, căci nu se mai găsesc.

Sburătoarele au sburat...

Toate valorile s'au schimbat.

Se spune:

— Biată curcă.

Este un compliment.

Un compliment care n'are valoare.

GUSTUL PENTRU LECTURA

Nu se vorbeşte decât de hrană.

Aceasta devine, pentru unii, o idee fixă. O femee nu mai aşteaptă flori.

Ea preferă un beefsteak.

Pretutindeni auzi un nou dicţionar al dragostei.

Un îndrăgostit nu-i mai trimite iubitei sale un coş cu flori.

Este mult prea uşor. Un coş cu flori nu mai este, aşteptat de nimeni.

Este preferată o gâscă.

O jerbă nu valorează cât o costiţă de vacă.

Şi în loc de un buchet de viorele este preferabil să aduci o costiţă de miel.

Este adevărat că astăzi este mai greu.

In familie nu se vorbeşte decât de cea mai bună modalitate de a se întrebuinţa resturile.

Cu un pui se face friptură. Inainte de facerea fripturei se scot măruntaele.

In fiecare dimineaţă lumea se repede la ziare. In ziar caută noutăţi.

Află detalii asupra ultimului consiliu de miniştri.

Cunoaşte programele curselor.

Explică detalii asupra ultimului match de foot-ball.

Dar în acelaş timp scrie că cuponul va da dreptul la 1 kg. de cartofi.

Dar asta e o altă chestie.

Publicul a prins gust pentru lectură.

CAFENEAUA, LUMINA, CALDURA

Pe stradă pleacă noul autobuz. Este acoperit de o carapace care se spune că este umplută cu gaz. Infăţişarea lui ne aminteşte de un dirijabil cu nacela dedesubt.

Când aştepţi autobuzul, prietenul îţi spune:

— Ei, iei balonul!

Dar părăsind apartamentele mai mult sau mai puţin îngheţate afli în unele cafenele o căldură reconfortantă. Aici vii cu cea mai mare plăcere.

Fiecare cafenea îşi are specialitatea sa. Oamenii de litere se întâlnesc la Saint Germain des Prés, autorii şi artiştii la Univers, comercianţii la Paix şi Montmartrienii la Graff.

Se face haz fără sfârşit asupra mizeriilor timpului.

CRAVATA MACELARULUI

Intr'o cafenea, Maud Loty, foarte obosită, înaintează spre tejghea. Ea scoate din buzunarul ei un pacheţel în care se află o cravată.

— Mă costă 85 franci, spune ea cu o voce serioasă. Este pentru măcelarul meu care mi-a oferit un prânz.

La Graff, un om gras enumără felurile ultimei lui mese.

Atunci Romeo Cardès, strigă:

— Garçon, adă-mi pâine.

Aprovizionarea a devenit pentru Parizieni o idee fixă. Spiritelor distinse aceasta a părut ceva josnic.

S'a decis să pedepsească pe acel care va vorbi ceva despre mâncare,

— Un tichet pentru carne.

Şi un realist spune:

Când va avea destule, va cumpăra un jigou.

Pentru un jigou trebuesc 25 de tichete. Se obţin imediat. Dar când te duci la măcelar nu găseşti jigou.

Lăcomia este totdeauna pedepsită.

NOPTILE PARISIENE

După ora 6 de după amiază, Parisul este în întuneric până la ora 9 dimineaţa.

Este acum oraşul fără lumină. Totul este înecat în cea mai profundă obscuritate. Monumentele par şi ele că se ascund într'o umbră favorabilă.

Dealungul trotoarelor întunecate trecătorii se strecoară cu o lampă electrică în mână. Lampa electrică este indispensabilă. Este dealtfel reglementată: are lumină albastră sau roşie.

Şi mulţumită ei, păsările de noapte au găsit un nou mijloc să vă fascineze.

Bate ora douăsprezece. O umbră încearcă să se strecoare prin umbră. Sunt noctambulii inveteraţi care nu se pot hotărî să se culce chiar în noaptea de revelion când este permis să se plimbe pe stradă până la ora trei dimineaţa.

Dacă se zăresc agenţii care fac rondul, atunci suni la casa cea mai apropiată. Dacă este uşa unui hotel, ai noroc. Dacă nu, rămâne să explici portăresei că din cauza întunericului ai greşit numărul. Este de ajuns să prelungeşti puţin explicaţia.

— Vine o patrulă, voiu aştepta aici. Apoi te strecori din nou prin noapte ca o Piele-Roşie, camuflat cu grijă.

Dar dacă umbra nu s'a confundat cu umbra, din maşina poliţiei ţâşneşte o rază de lumină.

— Unde mergi?

Umbra a devenit acum un trecător un pieton cu gulerul ridicat.

— Mă întorc acasă.

— Urcă în maşină, spun agenţii politicoşi.

Şi astfel termini escapada în maşina poliţienească.

Posturile poliţieneşti sunt ultimul popas peste noapte.

Alaltăseară am petrecut-o în comisariatul din str. Drouot.

La ora cinci dimineaţa eşti eliberat. Dar aici este vorba de fantezie. Majoritatea Parisienilor, cum am spus, rămân acasă.

La Champs-Elysées, patronul unui bar mare surde.

— Afacerle merg.

Apoi adaogă:

— N'am avut niciodată atât de mulţi străini.

REPORTAJ DE RAZBOI

La 25 grade sub zero deasupra orașului Liverpool

Bombardarea celui mai important port britanic povestită de un aviator german

O noapte înstelată învăluie în mantia ei câmpurile cufundate în tăcere. De pe un aerodrom din Franţa aparatele decolează unul câte unul, luând zborul spre Anglia. Escadrilă după escadrilă, grup după grup taie tăcerea nopţii, ridicându-se spre înălţime cu ucigătoarea încărcătură. Cântecul motoarelor se aude în noapte. Echipajele bombardierelor stau gata la posturi. Este un ger de minus 25 grade.

La Southampton, avioanele schimbă direcţia şi se îndreaptă spre Nord. Englezii dorm de data aceasta. Numai ici şi colo câte un tun antiaerian trimete spre cer câte-un proectil, care se sparge, răspândind nouraşi albi. Vizibilitatea devine din ce în ce mai rea, norii coboară mai jos de linia de zbor a avioanelor şi învăluie în fumul lor câmpuri şi oraşe. Un incendiu uriaş birue totuşi negurile. „Trebue să fie Manchester" spune trăgătorul nostru, „Manchester pe care ai noştri l-au bombardat acum două zile". Limbile de foc devin din ce în ce mai mari. Oraşul pare învăluit într'o manta roşie. Un minunat punct de reper pentru avioanele noastre. Totuşi obiectivul lor de astăzi este altul: Liverpool, cel mai important port al Angliei, trebue să suporte de data aceasta toată greutatea atacului german.

Exploziile din aer sunt un indiciu că primele aparate au ajuns deasupra oraşului. Aparatul nostru zboară acum la înălţimea normală pentru bombardament. Caporalul bombardier verifică încăodată dispozitivul pentru aruncat bombele: totul este în regulă. Trage de manivelă şi prima bombă se repede 'n jos. Altele urmează. După câteva secunde, se aprind jos o serie de luminiţe. Flacăra lor se măreşte din ce în ce, transformându-se într'o imensă torţă. Bombele, de toate calibrele, ating succesiv obiectivele fixate. Fabrici şi depozite se aprind unul câte unul. Lovituri nimerite în plin rănesc trupul celui mai puternic centru de aprovizionare al Angliei.

Artileria antiaeriană a devenit nervoasă. Toate ţevile tunurilor fac să răsune acelaş cântec. După ce şi-a lăsat toată încărcătura, pilotul face un viraj şi avionul mai zboară odată deasupra locului bombardat. Escadrilele pleacă acum, ele nici n'au ajuns încă la bazele lor când întâlnesc alte formaţiuni germane, care vor continua atacul. In clipa când aterizăm, o parte din personalul terestru se află la hangare pentru a pregăti alte aparate care vor decola imediat... Şi astfel inamicului nu i se dă nici măcar o clipă răgaz...

Statul adevărului și omul adevărat

(Continuare din pag. I)

ochii acum a mai rămas să-i deschidem. Să primim astfel lecţia de Adevăr şi noua Auroră care s'a ridicat... Şi prin violenţa atâtor furtuni, care de pretutindeni ne bat, să intrăm acum, oricât ar fi de greu, în câmpul fertil al acestei culturi de care nu ne-am prea ocupat până azi. Să trăim în acest adevăr, să ne cercetăm în fiecare clipă dacă suntem „adevăraţi", şi poate, atunci când păreau mai siguri,... atunci să ne îndoim! Să ascultăm „replica" — să auzim tumultul ascuns pe care de atâtea ori îl dispreţuim... Acordul nostru să nu fie facil. Să fie câştigat dimpotrivă, în lăuntrul nostru, cu toate marile înfrângeri de care suntem capabili — şi de care s'ar putea întâmpla să fie nevoe: carnea noastră, orgoliul sau ura, să nu ne comande un ieftin adevăr de confort... Să nu ne ascundem lucrurile crezând, — în marile triumfuri de-o zi, de un an sau de doi, — că „totul" s'a terminat, că „se prinde"! Acesta ni se pare a fi marele cuvânt de azi... Să nu ne minţim! Să nu ne minţim singuri, chiar dacă ar fi la adăpostul brutal al unei „Puteri" care atunci nu s'ar mai chema decât uzurpare.

Şi mai ales să ştim, să ştim bine — ...asta eu vă asigur! — că nici măcar „o singură dată" (!)... pe Dumnezeu nu-l minţim! Dar atunci nu e nici o scăpare... Căci istoria cu El se face — care e Adevărul!

TOMA VLADESCU

România pitorească

Biserică din Ardeal

Nicolae Paulescu

(Continuare din pag. 3-a)

ne se putea simţi bine, al naţionalismului creştin.

Incă din anul 1921, Paulescu vine alături de A. C. Cuza, pentru a nu se mai despărţi de el. Intr'un articol apărut în „Apărarea Naţională" la data de 16 Iulie 1933, închinată aniversării de doi ani dela moartea marelui luptător, iată cum rezumă A. C. Cuza etapele străbătute dimpreună, într'o colaborare ce n'a cunoscut eclipse în ideala ei desfăşurare:

La 1921, în lucrarea sa de Fiziologie Filosofică, *Cele aptru patimi şi remediile lor*, profesor Paulescu pune bazele unei *Asociaţii a Bunilor Creştini*, al cărui statut l-am revăzut împreună.

La 1922, în 24 Ianuarie, ne-am întrunit la Bucureşti în casele sale chiar şi am întemeiat cu mai mulţi prieteni *Uniunea Naţională Creştină*, cu scopul de a lupta prin toate mijloacele legale pentru sprijinirea intereselor economice, politice şi culturale româneşti împotriva jidanilor, şi al cărui organ, *Apărarea Naţională*, a apărut ca revistă bilunară la 1 April 1922 şi a continuat în anii 1923, 1924 şi 1925, supt îngrijirea şi cu sacrificiile lui personale de tot momentul.

La 1923, 4 Mart, am constituit *Liga Apărării Naţionale Creştine, LANC*, la Iaşi, unde profesorul Paulescu nu a putut veni, dar în înţelegere deplină cu dânsul, care i-a rămas credincios până la ultima suflare.

Da, până la ultima suflare, căci, cu o lună înainte de moarte, profesorul Paulescu a candidat în alegerile generale din Maiu 1931, pe listele **LANC**-ului de supt preşedinţia lui A. C. Cuza, iar revista **Apărarea Naţională**, de dânsul înfiinţată, a devenit, după constituirea Ligii, organul ei de luptă şi propagandă, continuând să apară ca ziar supt conducerea noastră până în anul de cumplită şi neuitată prigoană a naţionalismului care a fost 1938.

Câte amintiri nu trezeşte răbojul lui A. C. Cuza! In sumara lui crestătură, sânt adunate cele mai însemnate evenimente naţionaliste din ultimii douăzeci de ani. El evocă prin Paulescu alte figuri, şi acele dispărute, a unor fruntaşi, ca generalul erou Ion Tarnoschi, profesorul sever Ion Cătuneanu şi blândul prodesor Corneliu Şumuleanu. Răscoleşte în vâltoare sfântă toată falanga tineretului naţionalist de după războiu, chemată la lupta desrobirii româneşti de Cuza şi Paulescu. Acea falangă studenţească purceasă năvalnic la cucerirea locurilor invadate de jidani în universităţi, care a dăruit istoriei generaţiea glorioasă dela 1922, şi recunoştinţei veacurilor figurile azi nimbate de legendă a lui Corneliu Codreanu, Ionel Moţa şi Tudose Popescu. Falangă care se păstrează până în prezent prin mărturiea neclintită a unui Vasile Prelipceanu, Ilie Gârneaţă, Sava Mărgineanu, Constantin Dănulescu, Corneliu Georgescu şi atâţia, atâţia alţii.

Iar noi, cei mai vârstnici, care am avut fericirea să primim cuminicătura din mânile hieratice ale lui Paulescu, retrăim cucernicia aproape religioasă cu care treceam pragul casei din strada Calomfirescu. Acolo totul era linişte şi reculegere. In biroul din din dreapta, unde, din umbra perdelelor, răsărea capul lui Crist, singurul luminat parecă anume de o rază stăruitoare de soare, uşa se deschidea fără zgomot. O siluetă naltă, suptă de ascetism şi gârbovită înainte de vreme supt povara gândului, plutea, eterică, spre noi. In mânile sale întinse generos, în zâmbetul chinuit în care parecă plângea mântuirea, în acei ochi limpezi privind, dincolo de zări, idealul, — se topeau toate temerile tinereţii noastre. Ne simţeam ocrotiţi, mângâiaţi de un părinte

Obişnuinţa profundelor meditaţii, cât şi stăruitoarele dureri intime, îl făceau să se simtă bine mai ales acasă. In lume nu-i plăcea să iasă. Nu apărea decât la cursurile universitare sau la predicile ce le rostea la biserică.

Dar cum erau ascultate aceste ore neuitate! Căci fie la şcoală, fie la biserică, cuvântul lui năzuia către aceelaşi ţânte de trăire creştinească. La cursurile de fiziologie, el arăta că viaţa fizică, fiind operă dumnezeiască, îşi îndeplineşte funcţiea oară către finalitatea nebănuită, de esenţă superioară, a spiritului; după cum în faţa altarului împletea trăsnetul logicii şi străfulgera pe cei fără Dumnezeu, întemeindu-şi argumentarea pe considerente pur ştiinţifice, culese din lumea biologicului.

Profesorul Paulescu a fost, mai presus de toate, un modest. Nu i-au surâs succesele uşoare şi răsunătoare, nu s'a complăcut în larma reclamelor de bâlciu, nu a râvnit onoruri nici demnităţi, căci imensitatea gândirii nu poate încăpea în albiea convenţionalismului şi a prejudecăţilor. A lăsat orice ambiţie să-i treacă înainte. Personal a suferit toate nedreptăţile şi jignirile, creştineşte, fără de murmur. Nu a putut însă răbda un singur lucru: **minciuna**. A combătut-o dintr'o repulsie aproape organică şi din nestrămutata-i dragoste pentru adevăr.

Savanţi fără de scrupule ai străinătăţii i-au furat epocalele invenţii ştiinţifice, obţinând premiul Nobel, ce i se cuvenea lui. In ţara, unde a încercat emanciparea spiritelor din cătuşele materialismului şi avântarea lor către ceruri, a fost gratificat cu epitetul de nebun. Un medic fără clientelă şi politician de profesie, stacojiu la faţă caşi în convingeri, a mers cu inconştiinţa până la a cere, dela înălţimea tribunei parlamentare, închiderea lui Pauleuscu într'o casă de sănătate. Când nu curgeau deasupra lui insultele, plouau glumele grosolane. Dar nici unele, nici altele nu l-au răzvrătit, precum nu l-au atins pe Mântuitor urile ce-a nemurit Golgota. Era vorba doar numai de persoana lui.

Când cuteza însă cineva să înfrunte adevărul bătătorind căile piezişe ale dialecticii, când era atinsă vreuna din rădăcinile adânci ale neamului, ca biserica sau tineretul universitar pentru care avea un adevărat cult, Paulescu rădica cuvântul protestului plin de tunete şi de ameninţări profetice. Cu biciu de foc, el a stigmatizat în templul naţiei închircirea maetrialistă a pedanţilor universitari, trădarea iudaică a Talmudului, conspiraţiea hrubelor masonice şi patimile conducătorilor politici, înfierând hoţiea, trufiea şi desfrâul.

Sânt nouă ani de când profesorul Nicolae Paulescu, acest titan al faptei drepte şi fără prihană, ne-a părăsit pentru totdeauna. Sufletul lui sălăşlueşte acuma în sferele divine a căror esenţă el a pătruns-o ca niciunul altul, cu intuiţiea iluminaţilor.

Astăzi, după altă aniversare, care este ziua de 10 Dechemvre, prăznuitoarea zbuciumului studenţimii creştine dela 1922, aducem prinosul nostru naţionalist lui Niculae Paulescu, înaintaşul genial care a avut parte de o viaţă atât de zbuciumată şi nedreptăţită.

Nu-i tulburăm hodina. Nu-i înfrângem modestiea. Ne supunem doar lozincii sale dragi: **adevărul înainte de toate**. După cum nu l-au mişcat în timpul vieţii asemenea mărturii, ele nu-i vor răscoli nici liniştea veniciei. Dar ele i se cuvin din partea noastră a tuturora, căci Paulescu a divinizat mişcarea naţională şi i s'a dăruit aşa cum numai el ştiea să o facă. S'a bucurat ca un copil văzând-o în plină floare şi a sângerat în taină când ea s'a rupt.

Fie ca evocarea apostolului cu zâmbetul blând de Crist şi braţele largi deschise ca o cruce, să fie şi îndemnul strângerii rândurilor risipite astăzi. Să ne lumineze către înfrăţirea de acum douăzeci de ani şi să ne redea unirea şi dreptcumpănirea, fără de care orice avânt este ameninţat, oricât de ideal ar fi el.

GH. A. CUZA

Tip. „UNIVERSUL", Str. Brezoianu 23—25